

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA
UNIVERSITATEA DE STAT DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE
„NICOLAE TESTEMIȚANU”
FACULTATEA REZIDENȚIAT ȘI SECUNDARIAT CLINIC
CATEDRA DERMATOVENEROLOGIE

PLAN-PROGRAM
DE STUDII POSTUNIVERSITARE
ÎN DERMATOVENEROLOGIE
PENTRU REZIDENȚII
STOMATOLOGIE GENERAL

Chișinău 2013

Plan-program
de studii postuniversitare la specialitatea Dermatovenerologie
pentru rezidenții Stomatologie General

Durata cursului = 5 zile:

Ore didactice = 15

Ore clinice = 20

Total ore = 35

Scopul:

Realizarea programului de instruire a medicilor stomatologi în vederea cunoașterii și monitorizării celor mai frecvente maladii dermatovenerice.

Obiectivele:

1. Însușirea teoretico-clinică a subiectelor programului la Dermatovenerologie.
2. Conduita medicului stomatolog de recunoaștere și asistență medicală a maladiilor dermatovenerice.
3. Monitorizarea calificată (clinic, paraclinic și terapeutic) a pacienților cu dermatoze cronic-recidivante, în colaborare cu medicul dermatolog.
4. Competențe în evidențierea și profilaxia afecțiunilor dermatovenerice contagioase.

Conținutul programului:

1. Afecțiuni ale mucoaselor și semimucoaselor: stomatite, glosite, cheilite, leucoplazii.
2. Afecțiunile imuno-alergice cutanate: urticaria și angioedemul Quincke, eritemul polimorf.
3. Manifestări cutanate postmedicamentoase, sindromul Stevens-Johnson și Lyell.
4. Micozele cutaneo-mucoase: candidozele.
5. Virozele cutaneo-mucoase: herpes simplex, zona zoster.
6. Dermatozele buloase majore: pemfigusuri, pemfigoid benign.
7. Dermatozele proliferative de etiologie neprecizată: lichenul plan.
8. Afecțiunile cutanate precanceroase și tumorile cutanate.
9. Infecțiile transmisibile sexual: sifilisul.
10. Manifestări cutaneo-mucoase în HIV/SIDA.

**Planul tematic
de studii postuniversitare la specialitatea Dermatovenerologie
pentru rezidenții Stomatologie General**

A. Activitatea didactică = 15 ore

I. Tematica prelegerilor = 3 ore:

1. Afecțiuni ale mucoaselor și semimucoaselor: stomatite, glosite, cheilite, leucoplazii.

II. Tematica seminarelor/conferințe = 6 ore:

Tema I

1. Afecțiunile imuno-alergice cutanate: urticaria și angioedemul Quincke, eritemul polimorf.
2. Manifestări cutanate postmedicamentoase, sindromul Stevens-Johnson și Lyell.

Tema II

1. Micozele cutaneo-mucoase: candidozele.
2. Virozele cutaneo-mucoase: herpes simplex, zona zoster.
3. Dermatoze buloase majore: pemfigusuri, pemfigoid benign.

III. Tematica lecțiilor practice

(cu prezentarea referatelor/comunicărilor aferente) = 6 ore:

Tema I

1. Dermatozele de etiologie neprecizată: lichenul plan.
2. Afecțiunile precanceroase și tumorile cutanate.

Tema II

1. Infecțiile transmisibile sexual: sifilisul.
2. Manifestări cutaneo-mucoase în HIV/SIDA.

Urgențele dermatologice (se includ în seminare/lecții practice):

1. Stări alergice acute: urticaria acută, angioedemul Quincke.
2. Reacții postmedicamentoase acute: ocul anafilactic, sindromul Stevens-Johnson, sindromul Lyell.
3. Reacția Iarș-Herzheimer în tratamentul sifilisului.

B. Activitatea clinică = 40 ore

Activitatea clinică durează 4 ore/zi, timp în care medicul rezident va efectua: cură la pacienți în staționare și policlinic, lucrul cu documentația medicală, participarea la vizitele profesorului și conferințele în secție și policlinic, participarea la conferințele clinice și tiințifice petrecute în cadrul clinicii Dermatovenerologie etc.

**Planul tematic și calendaristic (activitatea didactică)
de studii postuniversitare la specialitatea Dermatovenerologie
pentru rezidenții Stomatologie Generală (repartizat pe ore)**

Ziua de studii	TEMA	O	r	e
		Prelegeri	Seminare	L/ practice
1.	Afecțiuni ale mucoaselor și semimucoaselor: stomatite, glosite, cheilite, leucoplazii.	3		
2.	Afecțiunile imuno-alergice cutanate: urticaria și angioedemul Quincke, eritemul polimorf. Manifestări cutanate postmedicamentoase, sindromul Stevens-Johnson și Lyell.		3	
3.	Micozele cutaneo-mucoase: candidozele. Virozele cutaneo-mucoase: herpes simplex, zona zoster. Dermatoze buloase majore: pemfigusuri, pemfigoid benign		3	
4.	Dermatozele de etiologie neprecizată : lichenul plan. Afecțiunile precanceroase și tumorile cutanate.			3
5.	Infecțiile transmisibile sexual: sifilisul. Manifestări cutaneo-mucoase în HIV/SIDA.			3
Total ore didactice		3	6	6

Forme de evaluare: colocviu diferențiat la sfârșitul ciclului.

Examinarea bolnavului de profil dermatovenerologic

Â Etapele diagnosticului dermatologic

Multitudinea leziunilor elementare face evidentă dificultatea diagnosticului corect dermatologic, care implică obligatoriu mai multe etape:

- I. **Anamneza** atentă care să specifice momentul apariției erupției, caracterul evoluției acesteia (acut sau cronic), eventuale variații în funcție de profesiune, anotimp și vârstă, simptomele subiective asociate (pruritul, durerile, febra, fenomenele parestezice etc.), corelația cu boli interne, obiceiurile alimentare ale pacientului și tratamentele generale și locale efectuate. Trebuie marcate, de asemenea, antecedentele personale și eredo-colaterale;
- II. **Examenul clinic** include examenul *general* pe aparate și examenul *dermatologic* al întregii suprafețe cutanate și a mucoaselor.

➤ Clinica dermatologică (status localis):

- A. Descrierea leziunilor cutanate și mucoaselor se efectuează după principiul topografic (începând de la pielea scalpului până la plante), cu evidențierea detaliată a focarului principal.
 1. Caracteristica generală a leziunilor – erupție localizată; diseminată sau difuză, simetrică sau asimetrică; monomorfă sau polimorfă (veridică sau falsă), prezența tendinței de confluență și extindere, grupare, figurare etc.
 2. Localizarea erupțiilor: de predilecție, inițială, particulară.
 3. Caracteristica detaliată a elementelor morfologice:
 - a. primare – mărimea, colorația, forma (plat, conică, semisferică), conturul (rotund, oval, poligonal), limita (bine sau prost delimitată), suprafața (netedă, rugoasă, neregulată, eroziv-ulcerată, zemuitoare, tuberozică etc.).
 - b. secundare – descrierea conform varietăților prezente: scuamă pitiriazică, lamelară, în lamouri; crustă seroasă, purulentă, hemoragică, mixtă; macul secundar hiper/hipopigmentat, cicatrice hipertrofice, atrofice, cheloid; fisur superficială, profundă etc.
 4. Utilizarea metodelor speciale de diagnostic dermatologic:
 - a. palparea leziunilor evidențiază consistența, textura, profunzimea, stratificarea, caracterul infiltrativ, mobilitatea, temperatura, fluctuarea etc.
 - b. diascopia sau vitropresiunea relevă modificările dermice (semnul juleului de măr), vasculare (eritematoase, hemoragice, teleangiectazice).
 - c. dermatoscopia instrumentală importantă în afecțiunile pigmentare, vasculare, neoplazice etc.
 - d. raclarea leziunilor evidențiază scuamele hiperkeratozice (micoze) sau parakeratozice (psoriazis), triada de grataj în psoriazis (pata de spermanet, pelicula terminală, hemoragia punctiformă), semnul Besnier în lupusul eritematos, semnul tala ului în pitiriazisul versicolor etc.

- e. provocarea și aprecierea dermatografismului – tipul alb, roșu sau mixt, durata persistenței, gradul de elevație; estimarea reflexului pilo-motor.
- f. determinarea sensibilității de durere, termice și tactile (deosebit de important în diagnosticul leprei).
- g. determinarea nivelului funcțional al glandelor sebacee și sudoripare (important în acnee, ihtioz, dishidroza etc.).

B. Determinarea particularităților clinice individuale la bolnavul concret.

III. Examinări paraclinice specifice pentru confirmarea diagnosticului:

- bacterioscopice
- bacteriologice
- micologice
- biopsia cutanată
- investigații serologice
- testele cutanate

Program analitic la specialitatea dermatovenerologie pentru reziden ii Stomatologie General

1. Semiologia morfo-clinic i structura leziunilor cutanate:
 - leziuni elementare prin modific ri de colora ie a tegumentelor (pete vasculare, sanguine (purpurice), pigmentare, hemodinamice, artificiale);
 - leziuni elementare solide (infiltrative) – papul , tubercul (nodul), nodozitate, tumoare, vegeta ie, urtic ;
 - leziuni cu con inut lichid – vezicul , bul , flicten , pustul ;
 - leziuni elementare prin lips de substan – eroziune, ulcera ie, fisur , excoria ie;
 - de euri cutanate – scuam , crust , escar , sfacel;
 - sechele cutanate – cicatrice, vergetur ;
 - alte leziuni – comedon, godeu favic, milium, an acarian, fistul .
2. Metodologia diagnosticului dermatologic:
 - diagnosticul clinic: anamneza, simptomatologia obiectiv , examenul general, examenul clinic al sistemelor i aparatelor, examenul complet al tegumentului, mucoaselor i anexelor, studiul leziunilor cutanate, folosirea de lampa Wood, diascopia, no iuni de monomorfism i polimorfism, localizarea topografic a leziunilor, aranjarea leziunilor (liniar , inelar , arciform , serpinginoas , grupat etc.);
 - investiga ii i tehnici de laborator specifice: examene citomorfologice i histopatologice, biopsia, microscopia electronic , imunofluorescen a, examene bacteriologice, micologice, parazitologice, ultramicroscopice, teste serologice, teste cutanate.
3. Terapia dermatologic :
 - tratamentul general în dermatologie: antibioterapia antimicrobial , antimicoticele, sulfamidele, chinolonele, deriva ii de nitrofuran, medica ia antivirotic , tratamentul imunostimulant, medica ia imunodepresiv i citostatic , antihistaminicele, corticoterapia general , medica ia antiinflamatoare nesteroid , medica ia flebotonic i vasodilatatoare, retinoizii etc.;
 - tratamentul topic medicamentos: excipien i, formele de prescriere, dermatopreparate cu ac iune antimicrobial , medica ie antiinflamatoare, antipruriginoas , anestezic , reduc toare, keratolitic , keratoplastic , distructiv .
4. Afec iuni ale mucoaselor i semimucoaselor (stomatite, glosite, cheilite, leucoplazii):
 - morfologia i histologia mucoasei bucale; biochimia, fiziologia i ecologia cavit ii bucale; afec iuni ale limbii; afec iuni ale buzelor; etiopatogenie, manifest ri clinice, diagnostic clinic i paraclinic, tratament i profilaxie;
 - stomatitele: eritematoas simpl sau cataral , mucomembranoas , eritemato-pulfacee, ulcero-membranoas , gangrenoas , tratamentul stomatitelor;
 - afte, aftoze: afte gigante, afte necrozante, aftoza miliar sau herpetiform , afte bipolare, marea aftoz Behcet;

- tumori benigne ale cavității bucale (epiteliale, conjunctive) și cele maligne.
 - glositele: candidozic , avitaminozic , Hunter, geografic , scleroas superficial , sclerogomoas , pseudomembranoas , veziculo-eroziv , eroziv , ulcerativ etc.;
 - cheilitele: cheilita propriu-zis , cheilita angular , cheilita exfoliativ superficial Crocker, cheilita glandulare (simpl Puente-Acevedo, inflamatorie superficial Boelz-Unna, inflamatorie profund Volkmann), cheilita actinic .
 - macrocheilitele: inflamatorie, edematoas , adenomatoas , granulomatoas Miescher (histopatologie, etiologie, simptomatologie, tratament);
 - leucoplazii: histopatologie, etiopatogenie, diagnostic diferențial, evoluție, pronostic, profilaxie și tratament;
4. Viroze cutanate:
- date generale despre viruși și sistematica lor, caracterele morfologice ale virușilor, principalii viruși cu implicații cutaneo-mucoase la om, patogenia infecțiilor virotice, efectul teratogen al virușilor, rezistența și imunitatea antivirală , diagnosticul de laborator, clasificarea infecțiilor virotice cutanate;
 - epidermo-neuroviroze: herpes simplex (etiologie, patogenie, epidemiologie, aspecte clinice, diagnostic, tratament), zona Zoster (etiologie, patogenie, epidemiologie, simptomatologie, forme clinice, diagnostic diferențial, complicații, tratament).
5. Micozele cutaneo-mucoase (candidozele):
- biologia și patologia fungilor patogeni;
 - diagnosticul de laborator al micozelor cutaneo-mucoase;
 - clasificarea;
 - candidoze cutaneo-mucoase: etiologie, epidemiologie, patogenie, manifestări clinice (candidoze ale mucoaselor, cutanate, muco-cutanate cronice, viscerale și de sistem), diagnostic, tratament, profilaxie;
6. Afecțiunile imuno-alergice cutanate:
- urticaria și angioedemul Quincke: etiopatogenie, manifestări clinice, diagnosticul, tratamentul;
 - eritemul exudativ polimorf, forma minor : considerații etiopatogenetice, aspecte clinice, diagnostic diferențial, tratament, profilaxie;
7. Manifestări alergice cutanate postmedicamentoase:
- prin supradozare, la pacienții normali, reacții adverse ce survin la pacienții susceptibili cu intoleranță și idiosincrazie;
 - afecțiuni autoimune induse de medicamente; manifestări iatrogene nealergice;
 - tratamentul reacțiilor adverse la medicamente;
 - sindromul Stevens-Johnson și sindromul Lyell: considerații etiopatogenetice, aspecte clinice, diagnostic diferențial, tratament, profilaxie;
8. Dermatoze buloase majore:
- pemfigusuri: autoimune profunde (vulgar, vegetant Neumann), superficiale (foliaceu, eritematos), forme particulare de pemfigus (herpetiform, pemfigusul

iatrogen, pemfigusul neacantolitic benign al mucoasei bucale); etiopatogenie, manifest ri clinice, diagnostic, histopatologie, tratament;

- pemfidoidul benign al mucoasei bucale: etiopatogenie, manifest ri clinice, diagnostic, histopatologie, tratament;

9. Dermatozele proliferative de etiologie neprecizat : lichenul plan.

- lichen plan: inciden , manifest ri clinice, diagnostic diferen ial, evolu ie i pronostic, tratament.

10. Tumori cutanate benigne:

- tumori benigne epiteliale: prin hiperplazia epidermic (tumori epiteliale virotice, nevil verucos circumscris, acantomul cu celule clare, keratoacantomul), diagnostic diferen ial, tratament;
- tumori benigne hiperplazice anexiale: prin hiperplazie glandular (boala Fordyce, adenoame sebacee simetrice ale fe ei, adenoame sebacee asimetrice, adenomul sebaceu senil, nevil sebaceu Jadasson, rinofima), diagnostic diferen ial, tratament;
- tumori benigne epiteliale prin reten ie (chist ri): chisturile epidermice, sebacee;
- tumori conjunctive benigne: fibroame cutanate, xantoame, tumori benigne ale esutului adipos (lipoame), nodulul dureros al urechii, osteoame cutanate;
- angioame: angioame cutaneo-mucoase (manifest ri clinice, tratament).
- nevi: epiteliali (nevil sebaceu Jadasson, nevil comedonian, nevil lipomatos superficial) nevocelulari, nevi displastici (pigmentari, pigmentar maculos, pigmentar papilomatos, tuberos, melanomul juvenil, nevil pigmentar gigant), evolu ie, conduit terapeutic ;
- diagnostic, histopatologie, tratament.

11. Precancere cutanate: epidemiologie, clasificare;

- keratozele actinice: histopatologie, tratament;
- cornul cutanat: histopatologie, tratament;
- keratozele arsenicale;
- radiodermitele;
- cheilitele cronice;
- cheilita keratozic exfoliativ : diagnostic, histopatologie;
- cheilitele glandulare: evolu ie, tratament;
- leucoplaziile: forme clinice, histopatologie, tratament.

12. Tumori cutanate maligne:

- carcinoame cutanate bazocelulare, spinocelulare: frecven a, factorii de risc în apari ie, sistemul imunocompetent i carcinogeneza (epitelioame bazocelulare, spinocelulare – forme clinice, histopatologie, diagnostic, citodiagnostic, evolu ie, tratament i pronostic, profilaxie);
- melanomul malign: forme clinice, microscopia electronic , explor ri fizice i biologice, diagnostic diferen ial, evolu ie în stadii, pronostic, imunopatologie, profilaxie, tratament.

13. Sifilisul: etiologie, epidemiologie, imunitate și alergii, natura imunității în sifilis, patologia generală a sifilisului, aspecte clinice;
- sifilisul primar: sifilomul primar (complicațiile, diagnosticul), adenopatia satelit ;
 - sifilisul secundar: manifestări secundare cutanate (rozeola, papula, pigmentară , pustuloasă , veziculoasă) pe mucoase, atingerile fanerelor, manifestări generale și viscerale;
 - sifilisul terțiar: cutanat (tuberculi, gome), manifestări ale mucoaselor, osteo-mio-articulare, manifestări viscerale;
 - sifilisul latent;
 - sifilisul congenital: patologia generală , clinica (sifilisul congenital precoce, tardiv);
 - diagnosticul serologic al sifilisului: testele serologice actuale în sifilis;
 - tratamentul sifilisului;
 - sifilisul serorezistent;
 - incidența și accidente ale penicilino-terapiei în sifilis.
14. HIV-infecție: etiologie, epidemiologie, manifestări cutanate asociate sindromului SIDA.
15. Combaterea și prevenirea bolilor transmisibile pe cale sexuală .

Deprinderile practice de bază în dermatovenerologie:

Completarea fișei medicale de staționare a bolnavului dermatologic, fișei medicale de ambulator, fișei medicale de ambulator a bolnavului cu boală venerică , fișei de anchetă epidemiologică a bolnavului cu boală venerică , fișei de dispensarizare a bolnavului, certificatului medical.

1. Examinarea generală a tegumentului și mucoaselor.
2. Evaluarea palparii și diascopiei.
3. Efectuarea raclării leziunilor.
4. Provocarea și estimarea dermografismului la bolnavii cu dermatoze alergice.
5. Testarea sensibilității tactile, termice, durere.
6. Evaluarea rețelei licheniene Wickham.
7. Efectuarea simptomului Nikolsky, Asbo-Hansen.
8. Evaluarea citodiagnosticului Tzanck.
9. Prescrierea rețetelor uzuale bolnavilor cu maladii cutaneo-mucoase.
10. Dezinfectarea mâinilor și instrumentelor după examinarea bolnavilor cu maladii sexual transmisibile.
11. Administrarea tratamentului topic: modalitatea corectă de aplicare a compreselor umede, mixturilor, loțiunilor, coloranților anilinici, suspensiilor uleioase, spray-urilor, gelurilor, pastelor, cremelor, pomezilor, pansamentelor ocluzive

APROB
Decan rezidențiat
Profesor universitar
_____ **V. Revenco**

„_20_” ___03_____2013

APROB
ef catedr Dermatovenerologie
Conferențiar universitar
_____ **M. Beiu**

„_14_” ___03_____2013

PLAN-PROGRAM
DE STUDII POSTUNIVERSITARE
ÎN DERMATOVENEROLOGIE
PENTRU REZIDENȚII
STOMATOLOGIE GENERAL

Programa a fost discutată și aprobată la:

edința Consiliului facultății
Rezidențiat și secundariat clinic
din „_20_” ___03_____2013, proces-verbal nr. __1__
Președintele Consiliului facultății
Profesor universitar

_____ V. Revenco

edința catedrei Dermatovenerologie
din „_14_” ___03_____2013, proces verbal nr. __15__
ef catedr , conferențiar universitar

_____ M. Beiu

Programa a fost elaborată de :

1. Vasile Sturza, conferențiar universitar
2. Mircea Beiu, conferențiar universitar
3. Leonid Gugulan, conferențiar universitar